QORTI ĊIVILI PRIM'AWLA

ONOR. IMĦALLEF TONI ABELA LL.D.

Seduta ta' nhar il-Ħamis, 1 ta' Frar, 2024

Numru 1

Rikors Numru 1188/12TA

Bonnici Bros. Ltd (C 3905)

vs

1) Mosta Football Club, u
2) Kunsill Malti għall-Isports u b'nota tad-9 ta' Ottubru 2019 stante bidla fin-nomenklatura, Sport Malta assumiet l-atti minflok Kunsill Malti għall-Isports.

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Ġuramentat tas-Soċjetá Attriċi preżentat fid-29 ta' Novembru 2012 u maħluf fl-istess jum minn Emanuel Bonnici li permezz tiegħu talbet is-segwenti:-

"1) Illi s-soċjeta attriċi kienet ġiet inkarigat mill-intimati sabiex twettaq xogħolijiet infrastrutturali fuq il-proġett tal-Mosta Football Ground;

2) Illi l-istruzzjonijiet kienet irċevithom waqt laqgħa on site nhar is-7 ta' Jannar 2010;

3) Illi dawn ix-xogħolijiet tlestew u s-soċjeta' attriċi preżentat il-kont fl-ammont ta' tletin elf tliet mija u tlieta u tletin Ewro u tmienja u ħamsin ċenteżmu (€30,333.58) lill-intimati tramite l-Perit inkarigat minnhom fuq il-proġett u senjatament il-Perit Stephen Grech tad-ditta Innovative Architectural Structures – kopja tal-kont annessa u mmarkata bħala Dok A;

4) Illi l-istess Perit approva l-kont mibgħut permezz ta' emails datati 17 ta' Diċembru 2010 – kopja tal-emails annessi u immarkati bħala Dok B, fejn l-istess perit ikkonferma li l-items tal-kont jikkonformaw max-xogħolijiet ordnati fil-bidu tal-proġett;

5) Illi minkejja d-diversi interpellazzjonijiet, anke permezz ta' ittri legali u kif ukoll permezz ta' ittra uffiċjali tal-24 ta' Awwissu, 2012, l-intimati baqgħu inadempjenti u kellha ssir din il-proċedura;

6) Illi l-intimati m'għandhom ebda eċċezzjonijiet xi jressqu;

7) Illi dawn il-fatti huma magħrufa lill-esponenti u huma ikkonfermati permezz ta' affidavit ta' Emanuel Bonnici li qed jiġi anness u immarkat bħala Dok Ċ.

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premessi, is-soċjeta' rikorrenti titlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti sabiex, prevja li jingħataw id-dikjarazzjonijiet u l-provvedimenti kollha opportuni:

1) Tiddeċiedi din il-kawża bid-dispensa tas-smiegħ ai termini tal-Artikolu 167 sa 170 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

2) Tiddikjara u tiddeċiedi illi l-konvenuti huma solidalment bejniethom debituri fil-konfront tas-soċjeta' attriċi fl-ammont ta' tletin elef tliet mija u tlieta u tletin Ewro u tmienja u ħamsin ċenteżmu (€30,333.58);

3) Tikkundanna lill-konvenuti sabiex solidament bejniethom iħallsu lis-soċjeta' attriċi l-ammont ta' fl-ammont ta' tletin elf tliet mija u tlieta u tletin Ewro u tmineja u ħamsin ċenteżmu (€30,333.58) bl-imgħaxijiet mid-data tal-kont.

Bl-ispejjeż inkluz tal-mandat ta' sekwestru ippreżentat kontestwalment u tal-ittra uffiċjali datata 24 ta' Awwissu 2012, kontra l-intimati inġunti minn issa għas-subizzjoni tagħhom."

Rat ir-Risposta Ġuramentata tal-Konvenut Kunsill Malti għall-iSport preżentata fl-1 ta' Frar 2013 u maħlufa fl-istess jum minn Bernard Vassallo li permezz tagħha wieġeb is-segwenti:-

"Illi t-talbiet rikorrenti huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu respinti bl-ispejjeż kontra l-istess rikorrent għas-segwenti raġunijiet:

1. Li fuq bażi preliminari, il-Kunsill intimat mhuwiex il-leġittimu kontradittur għaliex m'hemm l-ebda relazzjoni ġuridika bejn il-Kunsill Malti għall-iSport u l-kumpannija rikorrenti.

2. Li mingħajr preġudizzju għas-suespost u in subordinazzjoni għall-istess, il-Kunsill intimat qatt ma ta struzzjonijiet jew awtorizza li jsiru xogħlijiet fil-Mosta Football Club li għalihom ma saritx sejħa għall-offerti pubblika.

3. Li wkoll mingħajr preġudizzju għas-suespost u in subordinazzjoni għall-istess, ix-xogħlijiet kollha li d-Direttur tal-Kuntratti għan-nom tal-Kunsill intimat ikkontratta ġew imħallsa mill-Kunsill intimat lil min ezegwixxa x-xogħlijiet."

Rat ir-Risposta Ġuramentata tal-konvenut Mosta Football Club preżentata fis-7 ta' Frar 2013 u maħlufa fl-istess jum mill-Perit Christopher Grech li permezz tagħha wieġeb is-segwenti:-

"1. Illi preliminarjament l-esponenti jeċċepixxi n-nuqqas ta' relazzjoni ġuridika kwalsijasi mal-kumpannija attriċi Bonnici Bros. Limited peress illi l-esponenti qatt ma inkariga jew ta struzzjonijiet lil dik il-kumpannija biex teżegwixxi xi xogħolijiet u dan kuntrarjament għal dak li qiegħed jiġi allegat fir-rikors maħluf u fl-affidavit anness miegħu;

2. Illi preliminarjament ukoll u mingħajr preġudizzju għall-premess, l-esponenti jeċċepixxi illi anke kieku kellu jirriżulta li l-kumpannija attriċi kellha xi dritt ta' azzjoni kontra l-esponenti, tali azzjoni hija preskritta bid-dekors jew tal-perjodu ta' tmintax-il xahar kontemplat fl-artikolu 2148 (a) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

3. Illi fil-mertu u mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-esponenti jwieġeb illi t-talbiet tal-kumpannija attriċi huma għal kollox infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra tagħha billi dak li verament ġara huwa dan li ġej:

(i) il-konvenut l-ieħor ossija l-Kunsill Malti għall-Isports ħareġ sejħa għall-offerti tramite d-Direttur tal-Kuntratti sabiex jiġu eżegwiti xogħolijiet estensivi ġewwa l-Mosta Football Ground;

(ii) il-Mosta Football Ground jintuża mill-esponenti iżda l-esponenti ma kienx involut fil-ħruġ ta' tali sejħa għall-offerti;

(iii) kumpannija bl-isem 240 Limited, li mhijiex parti minn dawn il-proċeduri, tefgħet l-offerta tagħha u kienet l-offerta ta' din il-kumpannija li ġiet aċċettata;

(iv) l-imsemmija kumpannija 240 Limited qabbdet lill-kumpannija attriċi bħala "sub-contractor" tagħha biex teżegwixxi xogħolijiet ġewwa l-Mosta Football Ground;

(v) ix-xogħolijiet kollha illi l-kumpannija attriċi qiegħda tirreklama ħlas tagħhom f'din l-istanza huma kollha xogħolijiet li kienu jaqgħu fl-ambitu tal-kuntratt illi l-imsemmija kumpannija 240 Limited iffirmat mad-Direttur tal-Kuntratti jew mal-konvenut l-ieħor ossija l-Kunsll Malti għall-Isports. Dana jista' jiġi ikkonfermat mhux biss mill-esponenti imma anke minn perit tekniku li jista' jogħġobha taħtar dina l-Onorabbli Qorti;

(vi) f'kull każ, tant kemm l-esponenti ma għandux x'jaqsam mat-talba tal-kumpannija attriċi illi l-kont li fuqu l-kumpannija attriċi isejjes il-kawża tagħha lanqas biss uwa indirizzat lill-esponenti;

4. Illi għalhekk l-esponenti jwieġeb illi t-talbiet tal-kumpannija attriċi huma għal kollox infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra tagħha billi huwa mhuwiex debitur tal-kumpannija attriċi kif minnha allegat;

5. Salv risposta ulterjuri jekk ikun il-każ;

Għaldaqstant l-esponenti umilment jitlob illi dina l-Onorabbli Qorti jogħġobha tiċħad it-talbiet tal-kumpannija attriċi, bl-ispejjeż kontra tagħha. Id-diretturi, rappreżentanti u azzjonisti tal-kumpannija attriċi huma minn issa stess inġunti in subizzjoni."

Rat is-sentenza parzjali tagħha tas-27 ta' Ottubru, 2020;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-dokumenti li ġew esebiti in atti;

Qrat ix-xhieda fil-kawża;

Rat li l-kawża tħalliet għal-lum għas-sentenza.

Punti ta' fatti

1. Din il-kawża tirrigwarda l-proġett sabiex jiġi żviluppat il-ground tal-Mosta. Dan il-ground huwa proprjetá tal-Kunsill Konvenut u kien qed jinkera mill-Club konvenut l-ieħor (xhieda Stephen Grech a fol 323).

2. Dan il-proġett tmexxa mill-gvern permezz ta' tlett tenders li kienu nħarġu mid-Direttur tal-Kuntratti. Dawn kienu jikkonsistu f'tender relatat mat-tqegħid tat-turf u xogħlijiet oħra ta' preparamenti qabel jitqiegħed it-turf li ġie aġġudikat lill-kumpanija 240 limited; tender relatat max-xogħol tal-kostruzzjoni tal-istand li kellha tilqa l-ispettaturi fuqha inkluż xogħol ta' titjib għas-sistema tad-dawl li ġie mogħti lil Polidano Group; u tender relatat ma' xogħol ta' fencing mal-perimetru tal-ground, liema xogħol sar minn Intersteel Limited (ara para 5 tal-affidavit tal-Perit Christophre Grech a' fol 238).

3. Il-Gvern kien ħareġ dawn it-tenders wara li l-Awtoritá tal-Ippjanar laqgħet l-applikazzjoni biex jingħata permess għal dan il-proġett. Din l-applikazzjoni kienet ġiet sottomessa mil-Perit Stephen Grech f'isem Charles Abela bħala President tal-club Konvenut u notifikata lill-kunsill Konvenut bħala s-sid tal-ground (ara xhieda Perit Stephen Grech a' fol 323, xhieda Perit Chris Grech a' fol 339 u 340).

4. Dan il-proġett tħaddem mill-Konvenut Kunsill Malti għal-Isport (ara xhieda Bernard Vassallo a' fol 224; xhieda Joseph Cassar a' fol 232). Il-Perit Stephen Grech ġie mqabbad bħala l-Perit ta' dan il-proġett wara li ġie nominat mill-Club Konvenut, preċiżament mill-eks President is-sur Charles Abela (ara xhieda Perit Chris Grech a' fol 338). Huwa tħallas mil-Kunsill Konvenut (xhieda Bernard Vassallo Chairman tal-kunsill Malti għall-isport a' fol 224 u 228, xhieda Perit Chris Grech a' fol 339). It-tender għax-xogħol ta' tqegħid ta' artificial turf iġib in-numru CT2286/2009 u ġie mogħti lis-Soċjetá 240 limited fit-2 ta' Diċembru 2009 (ara tender award a' fol 20 u t-tender document a' fol 58);

5. Il-ftehim kuntrattwali ta' appalt ġie ffirmat ftit ikatar minn sitt xhur wara, preċiżament fil-15 ta' Ġunju 2010. Dan il-ftehim kuntrattwali ġie ffirmat mid-Dipartiment tal-Kuntratti, qua l-Awtoritá tal-Gvern Ċentrali, f'isem il-Konvenut Kunsill Malti għall-Isports, qua l-Awtoritá kontraenti, u mis-Soċjetá 240 Limited li ġiet hekk magħżula għax xogħol appaltat (ara kuntratt a' fol 21). Għal dan il-proġett, is-Soċjetá 240 Limited inkarigat lis-Soċjetá Attriċi bħala sub-appaltatur (ara affidavit Mark Vella, quantity surveyor mas-soċjetá attriċi a' fol 246 para 2).

6. Skont l-i*specifications* ta' dan it-tender (a' fol 200) it-tqegħid ta' artificial turf kien jinkludi mhux biss it-tqegħid tat-turf sintetiku nnifsu iżda wkoll id-disinn u kostruzzjoni ta' "sub-base and base". Ġara li qabel ma setgħa jinbeda x-xogħol fuq is-sub-base skont kif regolat fit-tender

imsemmi, inqagħla l-ħtieġa li jsiru xi xogħolijiet fuq il-culverts tal-ilma. Is-Soċjetá Attriċi ġiet direttament mitluba tagħmel dan ix-xogħol addizzjonali mil-Perit Stephen Grech, is-Sur Charlo Bonnici li dak iż-żmien kien membru parlamentari, u membri tal-konvenut Mosta Football club fosthom il-Perit Chris Grech, il-viċi president tal-club imsemmi (ara xhieda Perit Stephen Grech a' fol 312 u 313 u affidavit Mark Vella para 4 u 5 a' fol 246, affidavit Perit Christopher Grech, viċi president fil-Mosta Football Club a' fol 238, xhieda Manuel Bonnici a' fol 329 u xhieda Mark Vell a' fol 382).

7. F'din il-laqgħa s-Soċjetá Attriċi ġiet mitluba mil-Perit Stephen Grech sabiex tibgħat l-istima bir-rati tagħha għal dan ix-xogħol (ara xhieda Mark Vella a' fol 382). Permezz ta' e-mail datata 15 ta' Marzu 2010 (a' fol 266) il-Perit Stephen Grech informa lil-Mark Vella, il-quantity surveyor tas-Soċjetá Attriċi, li "*Charlo Bonnici who is managing the project … has accepted Bonnici Brothers offer to clear the culvert slabs*." Saru xi negozjati fuq dawn ir-rati bejn id-direttur tas-Soċjetá Attriċi Manuel Bonnici u l-viċi president tal-club Konvenut il-Perit Chris Grech għal raġunijiet spjegati mid-direttur tas-soċjetá Attriċi stess (a' fol 330 u 331). Wara li kien hemm qbil fuq ir-rati, is-Soċjetá Attriċi bagħatet l-istima finali lil-Perit Stephen Grech permezz ta' e-mail datata 20 ta' Marzu 2010 (a fol 266; ara wkoll xhieda Manwel Bonnici Direttur tas-soċjetá attriċi a' fol 331). Il-Perit Stephen Grech fisser dawn ir-rati bħala ġustifikati u li kienu jagħmlu sens (ara xhieda a' fol 317).

8. Is-Soċjetá Attriċi għaddiet biex twettaq dawn ix-xogħolijiet fuq il-culverts tal-ilma wara li nfurmat b'dan f'email datata 8 ta' April 2010 u ingħatat l-*endorsement* mill-Perit Stephen Grech b' e-mail risponsiva mibgħuta fl-istess data (ara fol 357). F'din l-email ġew ikkupjati s-sur Joe Cassar, is-CEO tal-Kunsill Konvenut, is-Sur Charlo Bonnici, il-perit Chris Grech kif ukoll Desmond Mizzi, id-direttur tas-soċjetá 240 limited.

9. Is-Soċjetá Attriċi wettqet u lestiet ix-xogħolijiet addizzjonali in kwistjoni dak ix-xahar stess (ara xhieda Perit Stephen Grech a' fol 402) fost ħafna pressjoni eżerċitata fuqha mis-Sur Charlo Bonnici. Din il-pressjoni kienet kemm politika kif ukoll sabiex il-Konvenut Mosta Football Club ma jibqax jikri ground ieħor (ara xhieda Perit Stephn Grech a' fol 316 u 322, xhieda Manuel Bonnici a' fol 332). Kif lestiet mix-xogħol fuq il-culverts tal-ilma, is-Soċjetá Attriċi ħarġet il-kont skont l-istima miftehma (ara xhieda perit Stephen Grech a' fol 319).

10. Jirriżulta li l-Kunsill Konvenut ma ġiex infurmat bid-diskussjonijiet li saru rigwardanti ix-xogħolijiet addizzjonali meħtieġa fuq il-culverts. Lanqas ma ġie mibgħut lilu l-istima tas-Soċjetá Attriċi għal dawn ix-xogħolijiet jew intalbet l-awtorizazzjoni tagħha għall-istess (ara xhieda Mark Vella a' fol 383 u xhieda Perit Stephen Grech a' fol 399 sa 401). Ic-chairman tal-Kunsill konvenut is-sur Bernard Vassallo iddikjara f'ittra datata 29 ta' Awwissu 2011 (a' fol 360) li "*we we were not aware of these variations until we received the bill for payment.*" Fix-xhieda tiegħu (a' fol 234) is-CEO tal-

Kunsill Konvenut Joe Cassar ukoll jafferma li l-kunsill sar jaf b'dawn ix-xogħolijiet addizzjonali "*wara li l-Perit Stephen Grech beda jġib il-kontijiet u kellu xi variations*." Dawn ix-xogħolijiet addizzjonali flimkien mal-kont maħruġ għalihom ġew fil-fatt iċċertifikati mil-Perit Grech bħala variations fi tlett rapport redatti minnu. F'dawn ir-rapporti ġew spjegati r-rġunijiet wara din il-varjazzjoni li ġabet magħha il-ħtieġa ta' dawn ix-xogħolijiet addizzjonali.

11. L-ewwel wieħed ġie redatt fl-4 ta' Marzu 2010, jiġifieri qabel ma bdew ix-xogħolijiet (ara Dok SG 3 a' fol 269), it-tieni ġie redatt fit-22 t'April 2010, jiġifieri waqt li kienu għaddejjin ix-xogħolijiet (ara Dok SG 4 a' fol 273) u l-ieħor ġie redatt fit-28 ta' Lulju 2011, jiġifieri wara li kien tlesta l-proġett (ara Dok SG 5 a' fol 289). L-ewwel rapport datat 4 ta' Marzu 2010 ġie notifikat lid-Dipartiment tal-Kuntratti. Ir-rapport l-ieħor tat-22 t'April 2010 ġie redatt wara li l-perit Stephen Grech ġie mitlub mil-Kunsill Konvenut u s-Sur Charlo Bonnici sabiex jirrediġi rapport iktar estensiv. Ir-rapport tat-28 ta' Lulju 2011 ġie redatt wara li l-Perit Stephen Grech reġa ġie mitlub mil-Kunsill konvenut u s-sur Bonnici sabiex jagħmel report bil-'quantities u l-valuri' (xhieda Perit Stephen Grech a' fol 318). Dawn l-aħħar żewġ rapporti intbgħatu mill-Kunsill Konvenut lid-Dipartiment tal-Kuntratti sabiex dan jawtorizza l-ħlas għal dawn ix-xogħolijiet addizzjonali li saru, fosthom dawk mertu ta' din il-kawża (ara xhieda Perit Stephen Grech (a' fol 318, xhieda Joseph Cassar a' fol 234 u ittra datata 29 ta' Awwissu 2011 a' fol 360).

12. Fl-ittra datata 29 ta' Awissu 2011 mibgħuta miċ-chairman tal-kunsill konvenut lid-Direttur Ġenerali tal-Kuntratti (a' fol 359), il-kunsill konvenut iddefenda dawn ix-xogħolijiet u spjega li kellhom isiru qabel ma ħarġet l-approvazzjoni neċessarja minħabba li "*time was of the essence, since the season's commencement had already been scheduled and further delays would have meant the non-completion of the facility in time, with players and the youth nursery left without a sports facility.*" F'din l-ittra l-Kunsill konvenut iddikjara dawn il-variations bħala ġustifikabbli: " *We are hereby requesting that your Department approves the payment of these variations, since they are justified variations for work carried out…the fact that the variations herein requested result justified, we request that your Department approves their payment*" (ara fol 360).

13. Jirriżulta mill-istess ittra li d-dipartiment tal-kuntratti ma kienx approva l-variations ċertifikati fl-ewwel żewġ rapporti iżda kien talab għal iktar informazzjoni rigwardanti n-natura u l-iskop ta' dawn il-variations (ara ittra a' fol 359 u xhieda ta' Dr. Franco Agius a' fol 386 u 387). Jidher li l-awtorizzazzjoni ma ngħatatx għaliex dawn ix-xogħolijiet ġew iċċertifikati bħala xogħolijiet li kienu diġa saru u li ma kienux jaqgħu fil-parametri tat-tender document (ara ix-xhieda ta' Joe Cassar, CEO tal-kunsill konvenut a' fol 234 u xhieda perit Stephen Grech a' fol 313 et seq). Ghalhekk il-Kunsill Konvenut bgħat it-tielet rapport kif redatt mil-Perit Stephen Grech, li hu dak datat 28 ta' Lulju 2011, ma l-ittra imsemmija, skont kif kien rikjest mid-Direttur tal-Kuntratti.

14. Permezz ta' e-mail risponsiva datata 4 ta' Ottubru 2011, id-dipartiment talab lil kunsill konvenut xi kjarifiki addizzjonali, u ċjoe li t-talba għandha tkun 'endorsed' mis-Segretarju Permanenti u tkun ġustifikabbli ai termini tar-regolamenti 78 u 73(d) u (e) tar-regolamenti tal-2010 Dwar il-Kuntratti Pubbliċi (Avviż Legali 296/10) kif ukoll li għandha tiġi indikata s-sors u jiġi konfermat id-disponibbiltá tal-fondi (ara e-mail a' fol 379). Fit-12 ta' Diċembru d-dipartiment bagħat ifakkar lill-Kunsill konvenut sabiex jipproduċi dak mitlub fl-email preċedenti tal-4 ta' Ottubru 2011 (ara fol 380). Ma jirriżultax li l-kunsill konvenut irrisponda għal din id-dokumentazzjoni mitluba mid-dipartiment tal kuntrattri (ara xhieda Dr. Franco Agius a' fol 388). Ġiet esplorata wkoll il-possibilitá li l-ħlas għal dan ix-xogħol jiġi effettwat mill-ADT. L-ADT iżda ma laqgħatx din it-talba (ara skambju ta' e-mails a' fol 252 sa 254 u xhieda Perit Stephen Grech a' fol 320 u 321).

<u>Punti ta' Liġi</u>

15. L-azzjoni esperita mis-Soċjetá Attriċi tirrigwarda ħlas ta' kreditu dovut lilha għal dawn ix-xogħolijiet eżegwiti minnha fuq il-culverts tal-ilma fl-ammont ta' €30,333.58. Dan l-ammont jirrappreżenta l-ammont globali tal-kont markat Dok A a' fol 3 maħruġ skont l-istima kif miftehma bil-mod senjalat fil-fatti supra 9 a' fol 3).

16. Is-Soċjetá Attriċi fetħet din il-kawża bil-proċedura sommarja speċjali stabbilita taħt l-Artikolu 167(a) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Wara li l-

Konvenut Mosta Football Club ikkontesta din l-azzjoni permezz ta' nota preżentata a' fol 13, din il-Qorti diverżament presjeduta tgħat lill-konvenuti l-permess li jopponu l-azzjoni u jippreżentaw l-eċċezzjonijiet tagħhom (ara verbal datat 23 ta' Jannar 2013). Il-kawża għalhekk issoktat timxi bil-proċediment ordinarju ai termini tal-artikolu 170 tal-istess Kap.

Konsiderazzjonijiet

17. L-ewwel u qabel kollox trid tiġi deċiża t-tieni eċċezzjoni tal-Klabb konvenut li hija fis-sens li t-talbiet Attriċi ma jistgħux jintlaqgħu għaliex huma milquta mill-preskrizzjoni estintiva kif kontemplata fl-artikoli 2148(a) u 2149(a) tal-Kodiċi Ċivili.

18. Dwar dak li hemm kontemplat fl-artikolu 2148(a) tal-Kap. 16, il-Qorti tirrileva illi s-soċjeta' attriċi ma tikkwalifikax bħala persuna li teżerċita waħda mis-snajjiet hemm imsemmija u għalhekk żgur li din il-preskrizzjoni ma hijiex applikabbli. Dan tant huwa minnu li come si tratta ta' appalt jekk qatt din hija kontemplata fl-artikolu 2149(a) in kwantu dan l-artikolu jirreferi għall-kuntratturi.

19. Jifdal għalhekk x'jiġi deċiż jekk hux applikabbli l-preskrizzjoni taħt artikolu 2149(a) tal-Kodiċi Ċivili.

20. Għal xi raġuni s-Soċjeta' Attriċi naqset milli tindirizza din l-eċċezzjoni. Issa fil-każ ta' dan l-artikolu partikulari din il-Qorti ma tistax tapplika l-provvedimenti inkwantu jirrigwarda l-emendi li ġew introdotti bl-ATT Nru I

tal-2017 sa fejn jirrigwarda l-artikolu 2160 tal-Kodiċi Ċivili, stante li dawn huma preskrizzjonijiet qosra u fid-dawl ta' dak li jiddisponi l-artikolu 12 tal-Kap 249 tal-liġijiet ta' Malta. Dan jingħad partikularment fid-dawl tal-fatt li l-Kawża ġiet intavolata fl-2012 u l-emendi daħlu fl-2017 u allura *legen non habet retro oculo*. Għalkemm l-emendi inkwistjoni kellhom sembjanza ta' tibdiliet proċedurali fil-qalba tagħhom jeffettwaw drittijiet ta' sustanza u għalhekk projbita l-applikazzjoni retroattiva.

21. Ġaladarba din hija s-sitwazzjoni dan ifisser baqa' japplika l-ġurament deċiżorju kif kien qabel ma ġie emendat kif ingħad aktar 'l fuq. Tul il-kawża s-Soċjeta' Attriċi qatt ma irrikorriet għal dan il-ġurament u dan ifisser li issa din il-Qorti trid tara jekk il-preskrizzjoni taħt artikolu 2149(a) hiex applikabbli. Dan l-artikolu jiddisponi hekk:

"*L-azzjonijiet hawn taħt imsemmija jaqgħu bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' sentejn:*

(a) l-azzjonijiet tal-bennejja ta' bastimenti jew bċejjeċ oħra tal-baħar, u tal-kuntratturi ta' bini ieħor jew ta'xogħlijiet oħra ta' injam, ġebel, jew materjal ieħor, għall-opri maħdumin minnhom jew għall-materjali li jfornu"

22. Bħala regola jibda biex jingħad li l-applikazzjoni tal-preskrizzjoni għandha ssir b'mod restrittiv. Fis-**Sentenza fl-ismijiet Camilleri vs Dottor Richard Galea Debono nomine tal-1 ta' Lulju 1997** jingħad li "*Kien dejjem kostantament ritenut fid-dottrina li giet ukoll segwita mill-*

gurisprudenza tal-Qrati taghna illi dan l-istitut ghandu jigi ritenut bl-iktar mod restrittiv u li fil-kamp civili l-Qorti ma ghandhiex testendi l-applikazzjoni ta' eccezzjoni moghtija a bazi tal-preskrizzjoni la b'mod generiku u lanqas billi tapplika Artikolu tal-Ligi b'analogija ma' Artikolu iehor".

23. Jekk għall-grazzja tal-argument jirrisulta li li t-terminu ta' sentejn qabeż, hemm bżonn li wieħed jeżamina jekk kienx hemm xi interruzzjoni permezz ta' notifika ta' xi att ġudizzjarju (Artikolu 2128, Kodiċi Ċivili), jew bir-rikonoxximent tad-debitur (Artikolu 2133, Kodiċi Ċivili) jew ukoll permezz ta' xi rinunzja (Artikolu 2108 (2), Kodiċi Ċivili).

24. Is-Soċjeta' Attriċi tgħid li bagħtet kont. Dan huwa dak datat 20 ta' Lulju 2009 (a' fol 3). Għalhekk bħala fatt iż-żmien ta' sentejn taħt l-artikolu in eżami bdew jiddekorru minn dik id-data. Is-Soċjeta' Attriċi tippremetti ukoll li inbagħtu żewġ ittri. Waħda legali li ai fini tal-liġi ma tistax isservi biex tinterrompi ż-żmien u oħra uffiċjali tas-17 ta' Diċembru 2010 biex b'hekk iż-żmien preskrittiv ġie interrott b'dik l-ittra u beda jiddekorri mill-ġdid u dan dato dejjem li din ġiet notifikata. Ebda waħda minn dawn l-ittri ma ġew esebiti.

25. L-elementi kostituttivi tal-preskrizzjoni ai termini tal-artikolu 2149(a) tal-Kodiċi Ċivili ġew kemm-il darba spjegati mill-Qrati tagħna. Fis-**Sentenza fl-ismijiet Tommaso Pace noe -vs- Salvatore Muscat, Qorti ta' l-Appell, Sede Inferjuri, tat-18 ta' Mejju 1929** ġie rilevat illi d-disposizzjoni ta' l-Art 1912 (illum 2148 (a)) ta' l-Ordinanza VII tal-1868 "*non e' applicabile a coloro che esercitano una impresa per il loro credito per le*

opere da loro eseguite e pei materiali da loro forniti … …" Dak l-Artikolu jirreferixxi għalhekk għall-krediti ta' artefiċi li jipprestaw l-opera tagħhom u mhux appaltatur ta' l-opra li għaliha l-materjali jkunu servew (Vol XLI pI p347).

26. F'dan il-każ tal-artikolu 2149(a) aktar minn opra, hemm il-prestazzjoni ta' l-"opus" "**minghajr distinzjoni in rigward tan-natura tax-xoghlijiet u minghajr qies tal-importanza tas-somministrazzjonijiet.**" (**Vol XLII pIII p1151; "Joseph Grech –vs- Emanuela Camilleri et", Appell Kummerċjali, 21 ta' Marzu 1977; "Gio Maria Camilleri –vs- John Licari et", Appell Kummerċjali, 16 ta' Ottubru 1972; "Francis Bugeja nomine -vs- Indri Mercieca", Appell, 29 ta' Mejju 2000**). Dawn is-sentenzi kollha għamlu d-distinzjoni bejn Art 2148 (a) u provvediment ieħor tal-liġi in materja ta' preskrizzjoni li miegħu għandu ċerta affinita` u cioe' Art 2149 (a).

27. Għalhekk li kieku kien biss forniment ta' materjal allura kien ikun bejgħ iżda meta flimkien mal-materjal qiegħed ukoll jingħata x-xogħol (l-opus) allura jfisser li kull kreditu mnissel minnu jista' jkun kolpiet mill-preskrizzjoni estintiva kif jiddisponi dan l-artikolu.

28. Issa l-Qorti eżaminat sewwa l-atti u ma tistax b'serenita' tasal għall-konklużjoni li l-azzjoni tas-Soċjeta' Attriċi saret tempestivament. Il-Qorti ma hiex tgħid li l-ammont qatt ma kien dovut għaliex li l-inkarigu ingħata lill-Bonnici Bros jemerġi ċar. Di fatti f'ittra oħra lill-Periti, Charlo Bonnici għid hekk: "*I am very worried that the overall budget is being exceeded by 12K.*

Chris you should know that these are to be covered by Mosta Fc, Is this acceptable?" (a' fol 256 datata 30 ta' Marzu 2010). Mark Vella , quantity surveyor mas-Soċjeta' Attriċi u li ħareġ il-kont fuq imsemmi ukoll għid "*Ahna bhala Bonnici Bothers Limited gejna mitluba naghtu quotation biex inkomplu ix-xoghol tal-kulverts ahna direttament u mhux bhala sub-contractor ta' 240 Lt*d" (Ara a' fol 246 u a' fol 268 267 tergo u kif ukoll a' fol 266 fejn jingħad ċar). Il-fatti kollha jindikaw u jippuntaw lejn il-Klabb konvenut. Dan mhux qiegħed jiġi miċħud.

29. Imma minn naħa l-oħra din il-Qorti ma tistax b'serenita' issib li da parti tal-konvenut klabb għamel xi ammissjoni jew irrinunzja għall-benefiċċju tal-preskrizzjoni b'mod univoku u ċar li ma jħalli ebda dubbju dwar dan. Xejn minn dan kollu ma sar fiż-żmien utli tal-liġi u ċioe' tal-inqas sentejn qabel ma ġiet intavolata l-kawża odjerna. Għalhekk għal din il-Qorti huwa ċar li l-eċċezzjoni inkwistjoni għandha tintlaqa'.

30. Fl-aħħar nett, din il-Qorti ma tistax ma tosservax li dan il-każ, li jmur lura għall-2010, huwa frott l-infantilismu politiku tal-qtugħ ta' żigarelli b'għaġġla u persuni li jkollhom interess li jidhru sbieħ mal-kostitwenti tagħhom. Fil-fatt il-Perit Stephen Grech jixhed, li kien hemm ħafna pressjoni politika biex isir ix-xogħol "*biex jigi l-Prim Ministru jaqta' iz-zigarella u l-Mosta kellu pressure biex ma jibqax jikri ground iehor*".

Decide

Għaldaqstant din il-Qorti qed taqta' u tiddeċiedi din il-Kawża bil-mod segwenti:

Tilqa' l-eċċezzjoni tal-Mosta Football Club fis-sens li l-azzjoni Attriċi hija estinta bis-saħħa tal-preskrizzjoni tal-artikolu 2149(a) tal-Kodiċi Ċivili u konsegwentement **tiċħad it-talbiet Attriċi.**

Spejjes tal-Kawża a' karigu tas-Soċjeta' Attriċi.

Imħallef Toni Abela

Deputat Reġistratur